

MAZÁN TŐL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Heti díj ..... 18 fillér
Hónapi díj ..... 180 fillér
Féléves díj ..... 840 fillér
Éves díj ..... 1680 fillér
Egyes szám ára ..... 12 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok elfogadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó hivatalos intézménye.

LXIII. évfolyam 173. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1917 július 29.

Egyesüljünk!

Keresztény vezérférjaink figyelmébe.

A jelen társadalom épülete reccsog; az emberélet pazarlása, a vérzőn visszahatásaként Európa összes országaiban megerősödött demokratikus áramlatok negyvenkettesek módjára megsemmisítéssel fenyegetik a társadalom sok tekintetben ósdi bástyáját.

A társadalom különféle osztályainak közműhelyében hatalmas erővel dolgoznak, hogy a világ átalakulásának, fejlődésének új irányát saját eszméik, terveik alapján szabályozzák.

Az emberiség testvériesülését, anyagi jólétét és békés fejlődését előmozdítani óhajó demokratikus eszmék leghatalmasabb védőjüket, istápolóikat természetesen a katolikus anyaszentegyházban, a kereszténységben találják. Hisz' a felebaráti szeretet parancsától fogamzva, bölcsőjüket az egyház ringatta, megizmosodásukat — az Isten előtti egyenlőség erőteljes tanításával — ő biztosította.

És épen ezért tartjuk természetellenesnek és a társadalom jövőjéért boldogabb földi életet hozó fejlődésére veszedelmesnek a szabadkőműves és nemzetközi tábor rekedt ordításait és destruktív tervének terjeszkedését, amidőn a gyermeket: a demokráciát hálátlanságra, gyűlöletre, sőt elpusztításra tanítják a legönzetlenebb, legjobb édesanyának: a kereszténységnek. Bár a nemzet jobbainak biztos és egyedül

helyes meggyőződése az, hogy az emberek közt való testvériség teljes kifejlődésére, igazságos gazdasági szociális berendezkedésre, keresztény morál, tehát a krisztusi elvek nélkül el sem képzelhető, fájdalom, egyházunk vezérférjai a különféle pártok között megoszolva, a pártfelejtől megbénítva nem hallják az egyház hívó szavát, nem állanak őrt az egyház jogainak, az emberiséget egyedül biztosító fejlődésének megvédésére, sőt sokan épen azzal a radikális elvvel, a címborálnak, amelyik a füstölő aknát már készen tartja, hogy az Anyaszentegyház kétezeréves épülete alá helyezze. És a hiba e tekintetben, nemcsak őket illeti. Amikor a néppárt észrevette, hogy a 67-es alaphoz való merev ragaszkodással az inkább ellenzéki elveket valló magyarságot meghódítani nem tudja, egy a 67-es és 48-as elveket összeegyeztető, kifejezetten egyiket sem követő, inkább gazdasági és szociális alapokon nyugvó új (a német centrumhoz hasonló) keresztény pártot kellett volna átalakulnia, amelyben helyet foglalhatott volna Zichy Aladár, Rakovszky István mellett Andrássy Gyula, Apponyi Albert, Zichy János, Esterházy Mór, Batthyányi Tivadar, Széchenyi Emil stb. és az egész keresztény magyarság is és amely megnövekedett párt a maga legáltalább is 100-150 tagjával döntő

szerepre lett volna hivatott az országgyűlésen.

Az alsó papság és világi hívek óriási többségének ez volt az óhaja a múltban és e terv megvalósítása leghőbb kívánsága a jelenben is.

A 12. óra utolsó perceiben vagyunk. Ha tovább is strucc politikát folytatunk és vagyunk nagyságában, megingott tekintélyünkben és a hatalom jóindulatában reménykedünk és csak ebbe kapaszkodunk, a jövőre szervezkedő és már a nemzet sorsát intézők közé is befurakodott radikális elleneink, pár hónap, de legfeljebb 1-2 év alatt oly óriási destruktív változásokat idézhetnek elő, amelyek talán a francia egyház szenvedéseinél és kirablásánál is nagyobb megpróbáltatásoknak tehetnek ki bennünket. (A múlt héten vezércikkében a munkapárt egyik főorgánuma: a Budapesti Hírlap is szekularizálta a nagyváradai püspök birtokát!)

A nemzet beleunt az állandó, gyakran személyi gyűlölködésből származó vagy a „husos fazék” elnyeréséért folytatott meddő közjogi vitákba, megcsömörlött a személyi kultusz erőszakos ápolásától; a rengeteg vér és pénzáldozat öntudatot és ezzel együtt többé el nem fojtható — különösen politikai és gazdasági téren elérendő — érvényesülési vágyat keltett benne. A nagy áldozatért jobb, boldogabb életet kíván.

A haza és népünk szeretete követeli tőlünk, hogy a radikálisok mézesmadzagjától ne engedjük elcsábítani eddig józan gondolkodásu magyar népünket. A társadalom évezredek munkájától megalapozott kereteibe új életet, a mai

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női connectői alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

kornak megfelelő demokratikus, szociális eszméket vigyünk bele. Ezt elérendő *egyesüljünk egy szociális keresztény pártban*, mely a német birodalmi kancellár szavával élve — egy erkölcsileg tiszta, istenfélő, hűséges, békés, hatalmas Magyar-

országot" lesz hivatva alapítani. E nemzetboldogító eszme megvalósításában bizalommal teljes várakozással tekintünk minden keresztény vezérférfiura. Csak meg kell indítani a hólabdát, a lavina magától nő! x

Mit olvasnak Nagyváradon?

A ponyva és a nép. Vitális. Betyárromantika. A mérög. A munkásság. Az intellektuális. A rettenetes Nick Carter. Tom Pick. A halott könyvek. Az ujságok.

A ponyva.

Dühös érekezővel és rekedt kiáltozással ajánlja a nagyvásárokon, helipiacon a „könyvárs” a nagyérdemű közönségnek Rinaldó Rinaldini, Ubrik Borbála, meg Genovéva megható, gerincagyizgató rémcséféi. A katholikus sajtó egy eddig teljesen figyelmen kívül hagyott és éppen ezért rettenetes puzsillást okozó népszélesítő tényező felé fordítja a figyelmet. Ez a ponyva-irodalom.

Vásárlaink egyik érdekessége az ak tullez borsalmakat megéneklő ponyvakönyvkereskedő, akinek műsorán szomorú és sikamlós történetek szerepelnek. A vásári nép a nagy ajánlgatásra „hozzádom még ezt a csuszát is, meg ezt a fűzetet”, öb-nmel vesszi a selejtes kis nyomdai termékeket. Ezekből tanulja meg a divatos és léha pesti kuplékat, miket salvasabban énekel, mint a népdalokat. Ezekből ismerkedik meg az Ubrik Borbála révén a zárdák állítólagos titkaival, a betyárok hihetetlen kegyetlenkedéseivel. Hogy milyea erkölcsi rombolást visznek végbe ezek a ponyva-irodalmi termékek az egyszerű ember lelkében, azt elképzelni alig lehet.

Mert az „író”-t nem az az erkölcsi művészi cél vezetli, hogy a gazságokat megbélyegezza, ha nem az, hogy minél érdekesebben felfűszerezza találja fel a Bolog Tuták állatias aljasságait. Mert hogy ezt az ismert borsalmat: rahégyilkosságot a ponyva regényirodalom nem hagyta feladásba menni, hanem „regénnyé” feldolgozza ma is felszínen tartja a nép tudatában, az csak természetes. Mert nem azok a dolgok maradnak fenn, amelyek múltók az örök életre, hanem azok, amelyeknek fenntartása valakinek zsebbővő érdekke. A Löbl Dávid és fia és más ponyva könyvkiadó cégeknek egészen mindegy, milyen eredményeket szül az ő irodalmi termékük, a fő az, hogy kapós legyen és pénzt hozzon a házhoz. Így están a ponyva-fűzet szerzője „érdekeség, re főrek-szik, közönséges gyilkosokat a hősiesség dícsőfényével vass körül s aljas tetteiket hőstentként magasztalja.

Például: a Vitális Imre közismert sse

tét ilyen dícsőfényekkel veseti be tulikos írója, ki az „Utolsó Haramia” címen betyár történetet faragott a szomorú hivatású vergődött Vitális gyilkosságából:

„Nagy temetés van Berettyószentmiklóson. Esernyi ember tolong a ravatal körül. Férfiak, öregek, gyermekek egyaránt. Az asszonyok és lányok kisir: szemmel vesszik körül a ravatalt, melynek koporsójában egy fölismerhetetlenségig asztronaszott arcú férfi fekszik. Korzorukkal és virágokkal halmozták el a koporsót. Zúgok a haragok, mikor a falu legelőibb legényei váliutkra kapják és vitték kifelé a temetésbe. Szem nem maradt szárazon a gyászkeresztyénas színt. És az egész ország bámulata kísérté a gyászmenetet, a magyar népiélet s esodálatos mélységű megvilágítását (?) Mert kiit lit Berettyószentmiklóson temettek, az nem volt sem hadrosér, sem egy lángléltű költő, sem világbíró tudós, ki találatnyával az emberi kultúrát gazdálította, hanem egy közönséges haramia, akinek gattaljai esztendőknél rattogásában tartották három vármegye lakosságát, aki lopott, rabolt és gyilkolt s akinek üdösésére megösisították az országunk esendőségét.”

Felujtja a régi betyárok dícsőfényét, a szerző ezután hangulatot csinál mellőlük, a szép, szabad élet mellőlük. Végül még egyszer felállítja a esőbíró ellentétet: „míg egy becsületos embert csak ismerősei kísérik utolsó útjára, Vitálist az egész falu”, egy tudásról 20—30 sort írnek az ujságok, Vitálistól hasábokat.

Igy esőbírtja a szerző a nép egyszerű fiait a betyáréletre. Egy egy izgalmas történet e ödésánál becsapgteti a népiéletbe, a nép felfogásába, hogy az üdözö esendőrt l-lőni hősiesség. Annyit, hogy ugyanezt a történetet például a esendőr szempontjából írta meg, aki hátszámra ruhástól fekszik le az avaron, gyötrődik, szenved, hogy köteles ségét teljesítse az emberiséget megszabadítsa egy állatemberől. Kellő írói ügyességgel föl lehetne dolgozni a történetet olymódon is, hogy ne a betyár, hanem a esendőr lenne a hő, ha már mindeniron betyártörténet kell a ponyvácsk, de ugylátszik, Löblékek könynyebb, olcsóbb hatás kell s a nép nevelése az esőbírek nekik

Es ellen a nemzetrontó ponyva ellen föl kell vanni a küzdelmet s hasonló fegy-

verekkel küzdeni. Várakozok, husuton a ponyván árutani kell a csinos, olcsó, hazafias keresztény sajtótermékeket. S a centura helyes alkalmazásával is el lehet éni, hogy a nép ne mérget, hanem lelki orvosságot kapjon a könyvekből. Egy országos szervezet, mely a nép olvasmányairól gondoskodik, le tudná szorítani a ponyvától Löblék bizonyosait.

Az irodalom

elsősorban a munkásoknál talál pártolásra. A munkásság egyrésze följött ismét áru el a könyvek felé irányuló figyelmével. A férfiak az ipari szakkönyveket keresik és pedig a vilámmossági, fa- és fémipari, motor és dinamó-, építőipari könyveket. Eszenkivül a Fantomast, Nick Kartert detektívregényeket, Milliőx könyvét, Stomaházit s az olcsó Jókait, nagyban vásárolják eszenkivül a pártkiadványokat vagyessen a polgári romlott esendőli regényekkel. Most már Crockert is keresik.

A fejlettebb isléssük elsősorban Nick Carterrel téplálkoznak, uri esatládok asatálán is vastag kötetbe szorítva díszlik a hírhedt detektívregény, amelyet diákok, iparosok, kereskedők a Hegedüs hírlapíródában aszerznek meg. Megállapítható a könyvkereskedések forgalmából is, hogy a közönség asokat a könyveket vásárolja, amelyeknek tartalma a ponyva-irodalom színvonalát sarolja. A kultur-nagyváradiai fő lelki tápláléka S. b5 Iara, Láng József egybehangzó maglyasléti aserint Gábor Andor humorkái, Stomaházi István házasságtörősi körutazásai, a Legjobb Könyvek, nagy mértékben vesszik Crockert és Glyn Eliaort, a modern könyvek nem érdeklük a közönséget. Vidor Maró találaton mondotta:

— Kevésat mindenből vesszek, főkép Gábor Andort, Molnár Ferencot, utasásra való irrás könyveket. A most fűgásdagadnak még nem velettek magukat a könyvekre, nem is néznek rá, egyelőre ruhában (s sin hásmosiban gonbolta ki magát élni-vágyásuk. Talán majd a dícsőkönyveket fogják kultiválni egykoron. Vess? A verses könyv halott könyv, Horacius aserint másos cum nulle dulce, ha nem hejt hezszoat is, nem kell aszkinak. Tudományos és komoly műveket csak akkor vesszek az emberek, ha fizeti vagy egyéb árdekkük kívánja, Kultur-szemjúság, az ninosen. Még a háborus irodalom sem kell.

Sebő I. Imre:

— Sok nem kell semmiből, ha iskolás lényok nem volnának, meg diákok, rosszul menne az irodalomnak. Kerinty groteszk-jait vessik, Gábort, Molnárt, Móriót, kevesebb, Ambrus Zoltánt eshogy, Tom Pik kell a művelteknek. Azt vessik.

Láng József:

— El-el kell egy-egy jó könyv is, most Ibsen Paer Gynt-jét vásárolják s kavás háborus irodalmat. Az igazán érdekes Élet kiadású könyveket nem igen keresik.

Az ujságok közül a közönség — jellemző a tömegjelésre — a Pesti Hírlapot

CZILLÉR IMRE nagyáruházában nagy nyári occasió keretében

Legujabb ruhaselymek, grenadinok, viszák, zefircok és kirtolok. — Gyönyörű bluzok, kötött selyemkabátok, napernyők, keztyük, harisnyák. — Trikók és zoknik. Vászón- és szalmakalapok, ridikülök. — Fehérneműek, ing, gallér, kézelők. — Nyakkeadók. — Sport-, fürdő- és utazócikkek. Kerülnek legolcsóbban eladásra.

favorizálja. Az Alkotmánynak kolportézsa nincsen, előfizetői kivül senki sem érdekli díj utána. Kávéházban tartják. A Pesti Napló, Az Ujság, a Világ sok példányban kel el, a Magyarországi és Magyar Hírlap kevesebb példányban, a Népszava is jár Nagyváradra s ekkor jól, mikor botránycikkeket hoz.

Ilyenkor akad esetleg, s ki előre jelzi a lap tartalmát. A heti lapok közül az Érdekes Ujság s a Tolnai Világlap jár nagy számban Nagyváradra. A színházi évszakkor a Színházi Életet olvassák, a Színház és Divatot kevésbé. Az Élet sehol sem kapható. A borbélyületek lapja a Mátyás Diák.

Biharvámegye és Nagyvárad új főispánjai.

Malatinszky Lajos és Ember Géza.

A hivatalos lapban már megjelent a királyi kérés, mely Malatinszky Lajos szászvárosi főispánját nevezi ki a Biharvámegye főispánjává, Ember Géza táblabíró kinevezése is Nagyvárad város főispánjává. Malatinszky Lajos mint a függetlenek, Ember Géza a Városszólók demokratá-párt bizalmától nyeri el a főispáni méltóságot.

A mai nehéz időkben sokszorosan súlyos felelősség hárul a főispánra. A mögöttes országgyűlésnek, a polgári társadalom háborús munkára megszervezése sokban függ a főispánoktól, kiknek hatáskörét a háború rendezésül megnövelte, kiterjesztette, jelentősen fokozta. Biharvámegye és Nagyvárad új főispánjai — mint a Tiszántúli tudósítója előtt a nyilvánosság számára tett a alább közölt nyilatkozataik tartalmáék — teljesen átérték állatukkal járó nagy feladataikat, súlyos felelősségüket s a mai komoly időknek megfelelőleg méltóságuknak s nyílt politikai oldalát inkább háttérben hagyják, előtérbe a köz érdekében kifejtendő komoly munkásságot állítván. Ezen a téren joggal számíthatnak minden polgár támogatására.

A Tiszántúli tudósítója felkereste a tegnapi nap folyamán egy Biharvámegye kinevezett főispánját, mint Nagyvárad leendő főispánját, mindkettőt lekötelező szívesességgel tették meg a nyilvánosság számára nyilatkozataikat. Ezeket a nyilatkozatokat alább közöljük; a közönség mintegy arcképet nyerhet belőlük azokról a férfiakról, kikre az ország két hatalmas és jelentékeny törvényhatóságának irányítása bízott.

I. Malatinszky Lajos főispán nyilatkozik a Tiszántúlinak.

Biharvámegye új főispánja Malatinszky Lajos tegnap éjjel érkezett meg Nagyváradra Létai Ernő képviselővel, s a Park hotelba szállt. Reggel a Royal teraszán fogadta tudósítóinkat.

A vármegye főispánja magas, karcsú férfi. Dus haját ezüstös szálak tarkítják, magyaros típusu barba sroán energia ül. Őn álló életű téjhozódott kultúrámban bonyolult mászt teszi arra, akivel beszél, egy kitűnő közigazgatási iskolából alkalmas helyre ke-

rült főispán elöl ki nyilatkozataiból, akiknek modorán első pillanatra megérik az igaz ur és az okos ember.

Köszönetnyilvánításra válasza kérdésszerűre a következő:

— Megérkeztem Nagyváradra, hogy megbesséljem beiktatásom idejét a vármegye főispánjává. Most még nem veszem át hivatalomat, s ha megálapodtunk az időpontban, smit az alispántól teszek függővé, visszajövök. Addigra is felkértem Fráter Barnabás alispán urat, hogy az ügyeket lássa el. A közigazgatásba politikát nem viszek, azt kívánom, hogy a tisztviselők dolgozzanak velem egyetértésben. Engem a tisztviselők legjobb barátjúnak tekinthetnek. Dolgozni akarok, még pedig sokat, mert a főispánok sok munkával jár, s 24 évi közigazgatási szolgálatom alatt megsoktam a munkát, de tudom méltányolni is a mások méltóságát, tudom mi az dolgozni. Hiszem is, hogy a tisztviselőkkel együtt a közt fogjuk szolgálni s nem fogják tőlöm megtagadni támogatásukat.

En nem provokálom az ellenzékeskedést az ellenkező politikai tábornál, s nem is azért jöttem ide, Biharba, azt hiszem, ők is hasonló módon járnak el velem szemben. Ez a kormány interelója, ezért is engem kildött ide, nem pedig egy pronoszírozott politikust.

Előzetes információkra nincs szükségem, személyesen akarok meggyőződni alaposan mindenről, személyi dolgokról ép úgy mint az ügymenetről, s ha jóindulatuk és az információk, nem akceptálhatom ezeket. A magam szemével akarok mindent látni s a magam véleményét érvényesíteni.

Mertem vállalni a főispániságot, mert ismerem a magam képességeit és a feladatot. Elknyém: hogy nem vagyok elfogult, nincsenek nekuszám, tisztán, világosan áll előttem minden kérdés, s meghallgatva mindent s megérve mindent, objektíve gondolhatok a megoldás módosatairól.

Az ellenségtől nem kívánok mást, mint tisztességes passzivitást, várja be, mi a tervem, szándékom, célom.

Őnket érdekelheti, hogy gróf Saáchény Miklós püspöknél már látogatást tettem: ugyanis őcsészével, Pál gróffal jó viszonyban vagyok.

Ma éjjel visszautazom Nagykanizsára, ahol résztveszek Bosnyák Géza főispán beiktatásán. Asután visszatérek Nagyváradra.

A vármegyeházán tett látogatásának eredménye az lett, hogy Fráter Barnabás alispán augusztus 16. napjának délelőtti 10 órájára tette ki a beiktató közgyűlést a vármegyeház dísztermébe.

Malatinszky Lajos főispán délben Fráter Barnabás alispán, Létai Ernő képviselő és Pappasás József kamarás társaságában ebédelt.

Az új főispán Werner Kálmán árvai székeli elnököt is felkereste s vele hosszasan tanácskozott.

II. Ember Géza táblabírónál.

Ember Géza táblabíró felkerestük s értesültünk tőle, hogy a minisztertanács öt terjesztette fel kinevezésre a királyhoz.

— Még változtathat rajta ő Felsége, — mondotta mosolyogva az első demokrata főispán —, de Vázsonyi Vilmos dr. miniszter kezéigülvite jelöltégemet, post tot discrimina rerum. Tudja, mire célozok: sok mindent befújnak rólam a miniszternek, el is kedvetleníthetné az embert, ha nem volna nek magasabb céljai és szándékai. De hát így szótolt az lezár, s én ha nem is kerestem, vállalom a megbízást, ha a királyi bisalom felém fordul.

Hogy mit fogok csinálni? Dolgozni fogok s alárom azt, amit Malatinszky Lajos főispán s Tiszántúlinak mondott. Sok dolgom lesz, tudom, de hát megszokhattam a törvényeséken a tanácsban való elnöklősékekkel s a rengeteg munkával, amelyről éppen önök gyakran megemlékeztek. Tudja, mi egy főispán 40—60 tanuval? Akkor elhíheti, hogy nem gyakorlattal ember vagyok a nehéz ügyek intézésében, pedig a városnál van munka.

Először is — s ezt jól sejtették barátaim — személyesen meglátogatom a hivatalost. De nem előzetes bajlentséssel, mert hiszen akkor minden rendben van mindig, hanem váratlanul. Neguezem az ügyintézés s meghallgatom a felekkel való bánás-módot, nem engedem meg a közönséggel való durvaságot. Mehlátogatom a városi fizemetek, kimegyek gyakran s megnézem, mi az oka annak, hogy ezek az fizemek nem jövedelmeznek ugyyszólván semmit, csak minimálisan, mikor magánfizemek horribilis eredményeket produkálnak. Valahol baj van s ezt feltárni elsőrendű városi közérdek.

De programomban vettem a tisztviselők helyzetének javítását, hiszen ezeket anyagilag függetleníteni kell, mert csak így tudnak teljes erejükkel a köz szolgálatára állni. Dicséretes, hogy eddig nyomott körülmények között is becsületes, eredményes munkát végeztek. A tisztviselők bennem jó-akerő barátjukat tekintsék s akkor eredményes lesz közös munkánk a köz javára.

Asután az előzetes kérdéseknél is

GLOBUS MŰINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS AUGUSZTUS HO 1-ÉN NYILIK MEG.

TELEFON 49.

Nagy piac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

vao kezdő. Itt van a stidég maximálása példaul. Az O szági Közlekedési Hivatal a III. rendű úbrának kilóját 70 fillérben állapította meg. Most, amikor egy tőről 40-50 darabot lehet lecsodni, ez tuisás nálunk, ahol a višek meglehetősen ellátja köldéggel Nagyváradot. Javasolai fogom, hogy körszökekre osszák az országot s Nagyvárad maga állapíthassa meg a maximális árat, amely azonban a mai tulajdóga áránál alacsonyabb kell hogy legyen. A szegény nép érdekében kell és sokat kell tenni, az érsi meg legfobbá a háborus viszonyok nyomasztó súlyát.

Általában a köz érdeke fog vezetni mindnben. Dolgosaik fogok s tudom, van a városnál elég alkalom erre. De már most jelzem, hogy a sajtó nálam nem talál zárt ajlókra, nálam nem lesz köldgyben titok. Az a legnagyobb baj, mikor titkolnak valamit. Az én programom: a nyilvánosság, szabad vélemény, nyílt, őszinte beszéd, becsületos törekvések méltánylása, az ipari és kereskedelmi érdekek felkarolása, a polgárság toherbíró képességének s a népjólétnek növelése, jó adminisztráció, a fiatal tehetségeknek szabad út, kifogástalan adminisztráció. Ebben a sajtó nálam mindig nyitott ajtóra s nyílt szívre lel.

Két tettvágytól égő lelű ember nyilatkozatai ezek a szavak, kleszuranó habjai a gondolatok nagy forrásának. Köledegsékvül rokonszenves és menies minden pártzemponttól az új főispánok első megayíltkozása.

Malatinszky Lajos életrajza.

A régi nemesi Malatinszky család már adotti főispánt az országok, az új főispán anyai nagyatyja, Norák Ferenc, zalavármegyének hosszu ideig főispánja volt. Malatinszky Lajos 1871-ben született, tehát most 47 éves, apja Malatinszky Lajos táblabíró, anyja Norák Mária, Közlekedési tanulmányait a budapesti kegyesrendi főgimnáziumban végezte, ugyancsak Budapesten fejezte be jogi tanulmányait. A magyar köldgügyek szolgálatába 1894-ben lépett, amikor Zalavármegyében árvaszéki jegyző lett. Később megyei aljegyzővé, majd 1895-ben a novai járásban szolgabíróvá választják. A zalavármegyei járás főszolgabírója 1900-ban lett, amely állásában érte Bihar megye főispánjává való kinevezését. Kétfunkciós szolgálati tehetőségnek ismerik, a kinek tudása kedves modora eddigi vármegyében általános tiszteletet szerzett. A függetlenségi párt tagja s mint ilyen nevezik ki főispánná.

Ember Géza életrajza.

Ember Géza 1860-ban született Máramaros megyében, Huszton. A gimnáziumot Szatmáron, jogi tanulmányait Budapesten végezte. Felső iskolai tanulmányaiak elvégzése után ügyvédjelölt volt két évig Budapesten. Huszonöt éves korában 1885-ben járásbíróvá aljegyző szülő városában, Huszton. Nagyváradra 1895. december 15-én került, amiódön ide neveztek ki törvényszéki elbírónak. A nagyváradai törvényszéknek tizen-

két éves elvígáldóbirója volt, míg 1913-ban táblabíróvá neveztek ki. Most a törvényszéki lajto elnökégből neveztek ki a főispáni méltóságba.

Nagyvárad főispáni méltóságát a függetlenségi párt magának vindikálta szám arányánál és multjánál fogva. A miniszter tanácsban azonban Vázsonyi kijelentette, hogy a demokrata párt is igényt tart főispáni állásra, többek közt Nagyváradon is. (A Tiszántúl már megírta, hogy Új

városon D. si Géza fog fellépni demokrata programmal). A Károlyi párti miniszterek engedték Vázsonyinak s így kapott Nagyvárad demokrata főispánt Ember Géza személyében. Ember Gézát a nagyváradai társadalom jól ismeri, hiszen ismét bírói méltóságára nagyváradivá tette, s is teljesen ismeri a várost, amelynek most élére állt talot.

Mindjét főispán működése első érdekében és várakozással tekint a közönség.

Czernin gróf megjelöli a béke utját.

Nyilatkozott Lloyd George beszédéről, a kancelláréról, a német békehatározatról és a béke alapfeltételeiről.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Czernin előtt ma délután megjelentek a magyar osztrák sajtó képviselői. A külügyminiszter beszédet mondott előttük.

Köszönetet mondott a sajtó hazafias megatartásáért, bízott a kedves katonai helyzetű, állandó előnyomulásunkról, majd áttért a politikai helyzetre.

Kijelentette, hogy Lloyd George legutóbbi beszédében kétértelműnek jelantette ki a német kancellár beszédét, pedig teljesen világos és félreérthetetlen volt. Teljesen mellőzte Lloyd George a bírodalmi gyűlés békehatározatát, amár ez a határozat a kancellár beszédével elvíg összeügg és oly kérdéses vesse azt tudomásul, mint az összes szociális törvényalkotásokat, amelyekkel Németország megelötte a nyugati államokat. Nem lett volna szabad azt Lloyd Georganak figyelmen kívül hagynia, ha komolyan akart volna Németországnak békeállás pontjával foglalkozni.

A bírodalmi gyűlés és a kancellár egy értelműleg kijelentették, hogy Németország védelmi háborus folytat. A német nép a békét kívánja, a német nép nem törekszik erőszakos hódításokra, sem a gazdasági sárlatok fenntartására. Hogy abban a nyilatkozatban mi a kétértelmű, nem tudja.

Hogy mi mit akarunk, kiderül ismeretes bécsi nyilatkozatomból, amelyből megállapítható, hogy Bécsnek és Berlinnek tökéletes az egyetértése. A kancellár beszéde és a bírodalmi gyűlés határozata azonos néhány hónappal ezelött tett nyilatkozatommal, amelyben megjelöltem a tisztességes béke feltételét. Sohasem fogunk beleenyezni olyan békébe, amely nem tisztességes lenne ránk nézve. Ha az antant usen az alapon nem akar tárgyalást kezdeni, folytatni fogjuk a háborus és harcolni fogunk a vég etekig.

Ellentétben olyan háborus folytatásával, amelynek viselésére már nincs szükség s tel-

jesen értelmetlennek tartom. Az antant sohasem tud minket legyözni s ennek a háborunak a meggyőzésen alapuló békével kell végzödni. Minden további áldozatok és szenvedések teljesen hiábavalók és az emberiség érdekében szükséges a béke mielőbbi elérése.

Ennek a békevágyanak azonban szorosán megvonalozott határai vannak és csak a tisztesség keretén belül valóulhat meg. Mi szövetségeseink együtt harcolunk, közösen fogjuk a békét is megköni és jelenleg is együtt folytatjuk a harcot a végletökig, ha az ellenség nem érti meg álláspontunkat.

Nekünk és szövetségeseinknek epoly jogunk van az élethez és a fejlődéshez, mint bármely más népnek és nincs olyan hatalom, amely rájuk kényszeríthető, hogy arról lemondjunk.

Azt kívánom, bárcsak sikerülne a világnak a béke után azt az utat megtalálnia, amely a háborus megemléklődési megakadályozza. Ezek azok az alappontok, amelyekkel véleményem szerint a békekötés létrejöhet:

1. erőszakosság nélkül,
2. a háborus megisméklődésének elhárítása.

Eszintén a belső helyzetről beszélt. Kijelentette, hogy olyan nehéz időtben, amelyeket a multban átöltünk, épp oly kevéssé volt szabad elszéggedniük, mint a nagy győzelemk jelen napjainban sem szabad elbiznunk magunkat. Célunk a tisztességes békekötés. Ezzel a céllal harcolunk, ezért élünk vagy halunk.

Legújabb füzöket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni
Rákóczi-ut(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek fólárban.
:: Telefonszám 827. ::

Lorbert Bernáth modern gépekkel berendezett
ékszer és aranyáru készítő műtermét
f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyitja.

Horodenkát elfoglaltuk.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) A Sajtószállásról jelentik: A szövetséges csapatok operációját szerencsésen előrehelédnek. Horodenkát elfoglaltuk.

Közeledünk Bukovina határához.

Keleti harcok. Budapest, július 28. (Hivatalos.) Az ellenség a Putna melletti arconalat valamivel előbbretolta. Szejánál előretöréseit visszavertük. Kirilbabánál osztrák-magyar csapatok kiverik az oroszokat magaslati állásaikból. A Tomnatic hegyet német ezredék rohammal elfoglalták.

A Dnyesztertől délre keleti irányban vonuló szövetséges haderők az ellenség sarkában nyomulva, Bukovina nyugati határa felé közelednek. A Dnyesztertől északra az oroszok Zbrucz felé nyomulnak vissza. A szövetséges oszlopok áthaladták a Jagienicát. Trembowlától és Tarnopoltól keletre is tért nyertünk.

Olasz harcok. Budapest, július 28. (Hivatalos.) Az Isenzón élénk ágyuharc folyik.

Délkeleti harcok. Budapest, július 28. (Hivatalos.) A helyzet változatlan.
A vezérkar főnöke.

Közeledünk Galícia keleti határához.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Wolff-ügynökség jelentései: Flandriában tüzértáborozás folyik. Kelet-Galiciában haderőink közelednek Zbrucz határfolyóhoz.

Az oroszok és franciák offenzívát terveznek

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Az orosz hadvezetés elhatározta, hogy offenzívát indítanak az oroszok tehermentesítésére.

Navreből jelentik: A franciák legközelebb megkezdik új offenzívájukat.

Amerika és a kancellár beszéde.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Karlsruhe-ból jelentik: Stone szenátor az amerikai szenátusban indítványt tesz a német kancellár beszédével és a birodalmi gyűlés határozatával kapcsolatban.

Orosz jelentés Kornilow terveiről.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratoznak: A Ruszkij Invalid jelentései: Kornilow tábornok osztályai délnyugatra új védelmi állásokat építenek. Kornilow ezt a szárnyat végleg meg akarja tartani. Ezért történik a visszavonulás a Bucacs—Menasztewiska vonalon. A helyzet általában változatlan.

Az orosz delegátusok utja.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Londonból a Reuter ügynökség jelenti:

Az orosz delegátusok Párisba és Rómába utaztak. Kijelentették, hogy az eredményekkel meg vannak elégedve. Remélik, hogy az angol munkásszövetségek részvesznek a világkonferencián.

Zimmermann utóda.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik, hogy Zimmermann utóda Kuhlemann báró lesz.

Német repülők Párist bombázták.

Berlin, július 28. A nagyfőhadparancsnok jelentései:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arconala. A tüzértábor havi tevékenysége a flandriai harcokban rövid megszakításoktól eltekintve, nem csökkenő erővel tovább folyt. Ma reggel széles arconalon ismét heves pergőtűz indult meg. Az Artoisban is élénk tűzharcokra került a sor.

A német trónörökös hadcsoportja. Ailletől délre a Chemine des Damesen állunk elfoglalt állások ellen intéselt két új francia támadás súlyos veszteségekkel megállított. Egyiként a harci tevékenység eltekintve a Champagneban és a Meuse mellett, átmenetileg fokozott tüzeléstől, csekély maradt.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Semmi különös.

Az ellenség számos légi harcban 18 repülőgépet veszített.

Páris pályaudvarát és katonai építményeit ma éjjel bombázták. A találatokat és célokat megállapítottuk. Repülőink erős védekezés ellenére sértetlenül visszatértek.

Az oroszok rombolva hátrálnak.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadcsoportja. Böhm Ermolli vezérezredes hadcsoportja. Hadcsatályaink Tarnopoltól keletre és délkeletre további tért nyertek. A megvert orosz hadseregek a Dnyeszter mindkét oldalán az országuk és vasutak pusztító rombolása közben folytatják visszavonulásukat. Hadcsatályaink támadás közben átlépték a Jagienica—Horodenka—Zaplatow vonalat.

József főherceg vezérezredes harc vonala. Az északi szárny csapatai Kolomena alatt a Pruth mélyedéshez közelednek. A Zalatín—Fundul—Moldewir országtól nyugatra az Erdős Kárpátokban német és osztrák-magyar csapatok az ott még helytálló ellenségtől elhagadják néhány magaslati állást.

A Putna feletti folyásánál a déli szárny erői az ellenség túlerőjének nyomása elől a berecki hegység keleti lejtőjére vonultak vissza.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja. A helyzet nem változott.

Macedóniai front.

Nincs új sajtó.

Ludendorff, első főszállásmentés.

* Eladó Bethler és Kaszárnya u'ca sarkán egy ialméressel látott üzlet ház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvásár, Bémer-tér 2.

„Mona Lisa“ modern fényképezési műterem

Nagy Sándor-utca 4. szám. Rákóczi-ut sarok

f. évi augusztus hó elején megnyillik.

A család a következő gyászjelentet adta ki:

Aldíróttak a legmélyebb fájdalommal, de Isten kegyelme által való meggyugvaszával tudják az összes rokonok nevében, főként szerető édesanyjuk, apósaik és nagytatyáik Dú László Nagyváradi város nyug. főbírója a Kath. Kőr világi elnöke f. hó 28-án délelőtt háromnegyed 10 órakor, hosszas szenvedés és a halotti szertételeknek ájtatos felvétele után, életének 77. évében történt gyászosan elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó 30-án d. e. háromnegyed 9 órakor fejták Városliget utca 1. számú gyászházánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetve és a váradi olasz plébánia templomában megartandó gyászszertés bemutatása után az olasz temetőben levő családi sírhelyre végezték a nyugalomra fektetést. Mely végtelen szolgálatra az elhunyt rokonai, kistestvérei, barátai, tisztelgetel meghívotnak. Nagyvárad, 1917. július 21. Az örök világszép fényeskedjék nekül özv. Christó Miklómné assz. Dú Ilona, Galléry Emilné szül. Dú Pirokka gyermekei, Galléry Emil veje, Christó Irma, Christó Ilonka, Galléry Annuska, Galléry Emília unokái.

Kérészem.

A Kath. Kőr tagjait felkértem, hogy a Kőr elhunyt világi elnökének, Dú Lászlónak temetésén minél nagyobb számban megjelenjenek sziveskedjenek.

Elnökség.

Az Urak Mária kongregációjának tagjait felkértem, hogy Istenben boldogult testvérünk: Dú László temetésén a végültségek megadására minél szívesebben megjelenjenek sziveskedjenek.

Az Urak Mária kongregációjának vezetősege.

A tőzsdén jegyzett részvények árfolyamainak kiszámítása.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjától értesülünk, hogy a budapesti áru és értéktőzsde tanácsának határozata értelmében valamennyi a budapesti tőzsdén jegyzett részvény folyó hó 30-tól, hétfőtől kezdve folyókamatok azazítása nélkül fog forgalomba kerülni, úgy hogy ezen napról kezdve az összes, az eddig folyókamatok beutalás nélkül jegyzett részvények árfolyamai is folyókamatokkal együtt lesznek értendők. A tőzsdeintézet határozata szerint az eddig folyókamatokkal jegyzett részvények árfolyamaikhoz az utolsó kamatszámítási határidőtől 1917 július végéig számított folyókamatot hozzá kell adni. A fontosabb folyókamatok összege darabonként a következők:

- Hesal Bank 583, Hermes 1083, Magyar Hitel 1167, Fabank 583, Lezámitoló Bank 2916, Bacsáni 583, Feladmagyar bányá 488, Általános kőszén 583, Uriányi kőszén 583, Ganz villamosági 1167, Rimamurácyi 1083, Osztrák magyar légszusz 2167, Danica vegyipar 583, Győri szeszgyár 583, Klotild vegyipar 583, Rusgyantagyár 583, Vasuti Forgalmi 583, Adria tengerhajózási 583, Közuti vasut 583, Államvasut 14, Angol-Osztrák bank 7—, Agrárbank 1167, Magyar bank 1167, Jelzőlogbank 7—, Osztrák hitel 933, Magyar Általános Takarékos 1458, Bicsakészítés 583, Mésztelep 583, Salgó 583, Fogyógyár 875, Lánggépgyár 583, Schlich gépgyár 583, Brassói csulincse 737, Flóca gépgyár 167, Kertonyomóipar 750, Cukoripar 16—, Gázszolgáltató 333, Sunmer cukorgyár 333, Alan

tica 513, Városi villamos 583 korona. A bécsi önkormányzat teljes mértékben használatban tartja a városi villamosokat.

Hogy szüntessük meg a holtok előtt az ácsorgást?

Beküldött hozzászólás.

Ugy látszik az új életkezései idő elő akként kell felkészülnünk, hogy egész évben ismét a városi közéleti ügyosztályunk kell ellátni a város közönségét nem csak a legszükségesebb életmódszerekkel, hanem az eddig a kereskedelem által kiszolgált egyéb életmódszerekkel is, mivel a kereskedők készletei fogytán vannak.

Az eddigi tapasztalatok rámutatnak, hogy a városi életkezései ügyosztály tevékenységében is meg fog felelni elvárásaink s ha nem is leszünk bőrbőben a szükségességeknek, de amíg csak késleltetés az országban, Nagyvárad közönsége nem szenved hiányt.

Aggodalmat kelt azonban az, hogy ha az őszi őszi és téli hideg idők beköszöntenek, mi módon lehetne megakadályozni a közegészségre annyira káros ácsorgást a holtok előtt a közönségek.

A legutóbbi rendes városi közgyűlésen szóba került ez a kérdés, de a vitából nem derült ki a megoldásra vezető megoldási mód. Pedig ez a kérdés annyira fontos, hogy annak megoldására első sorban törekedni kell mindenkinél, mert legközvetlenebbül érinti a közönség tulajdoni részét.

A tek. szerkesztő úr engedelmével már multkor cikkemben rámutattam, hogy az ácsorgásnak bár nem egyedül, de egyik nagy oka a kiszolgáltatás hosszadalmasága, ami azonban kevés kivétellel nem a kiszolgált közönség lassúságában keresendő, hanem abban, hogy a háromféle listára kívül babot, kölest, darát, diót, eritrot, stb. kell kiszolgáltatni, vagyis 6-8 felét külön külön, a családtagok száma szerint meghatározott deka számra. Egy-egy favó kiszolgáltatása legalább 5 percet igénybe vesz. Ezen akként lehetne segíteni, ha készletekben csak a listát kiszolgáltatást hagyják meg, a többi életmódszert: eritrot, babot, diót stb. más listákban osztanak ki így mindentí pontosan, tologás, ácsorgás nélkül kell időben megkapni a lisztet.

A városi közgyűlésen az egyik bizottsági tag felvetette azt az eszmét, miszerint az ismétlés a mai állapotban, ha a listát stb. kivételét közzéteszik az adók ki a meg lenne jelölve, hogy ki melyik listában válthatja ki liszt és egyéb járandóságát.

Ez ellen a város érdemes főjegyzője azt vetette fel, hogy ezzel a legszükségesebb népszemlély lenne súfiva, akiknek nem áll mindíg rendelkezésük a kiváltáshoz szükséges pénz s nem tudás a meghatározott időben szükségletéhez jutni.

Ez a kérdés megoldását nem így képelem, miszerint az a főjegyző úr tévesen magyarázza a dolgot. Nem arról van szó, hogy valaki meghatározott időben váltsa ki szükségletét, hanem csak arról, hogy nem az illetőnek tartozó listából vásárolja a lisztet, mint ma látjuk. P. aki Kolozsvári utcán lakik, ne várja az ő listát és egyéb járandóságát a halász utcai listából.

Ennek a keresztülvitelé egészen egyszerű lenne, a listakönyv stb. megváltoztatása nélkül, sőt ha a dolog nem válnék be, egy egyszerű hirdetésnyel könnyen megváltoztatható is lenne.

Az új rendszer keresztülvételét akként képelem, miszerint meg lenne határozva, hogy pl. 1000-10000 számú könyvig a Rákóczi-ut, 1000-2000 számú a Telyk utcán, 2000-3000 számú a Sz. öltöző téri utcában lehet csak a listát kiváltani, de az idő ne legyen megkötve, hanem a hót

tartama alatt bármikor kiadják az illetőnek a lisztet.

Ezzel bizonyos rendszer jöna a kiszolgáltatásba s nem fordulna az elő, hogy amíg az egyik listát előtől tömegesen állanak az emberek, más listában akár legyet foghat a személyzet, tsv. nincs közönség.

Igy a szegény ember a hat folyamán akkor jutna az életéhez, amikor pénz van, csak annyi megbeszélés lenne, hogy a hatóság által meghatározott listából kell mennie.

A főjegyző úr akként nyilatkozott, hogy minden eszmét szívesen fogad; ajánlom e sorokat is szíves figyelmébe.

K. B.

A Gyermekebarát Napközi Otthona.

Augusztusban nyílik meg a Rhédey kertben.

Nagyváradi városunknak már van egy rendkívül értékes gyermekebarát intézménye, a Kath. Nővédő Egyesület Napközi Otthona, amely a gyermekek védelmének kérdését pártatlan ügybuzgalommal és sikerrel oldja meg. A napokban egy másik Napközi Otthon is megnyílik a városban, amelyet a Gyermekebarát Egyesület szervez. Az intézmény szervezésének az élel. Tordai Molnár Gizáné áll, akinek személyes múltó garancia arra, hogy ez az intézmény is meg fog felelni a hozzáfűzött várakozásoknak.

A megajló második Napközi Otthon mintegy 250-300 gyermek gondozását veszi kezébe, hogy levegye a gondot az élel. nehézségével küszködő anyák válláról. A gyermekek öszszállítását tegnap délután eszközölte Tordai Molnár Gizáné Bitsó János igazgató-találkozó közreműködésével, aki szintén jelentékeny szerepet visz a jótékony intézmény szervezésében. Az anyák tömegétől jelentek meg gyermekekkel, azonban — az természetes is — csak azok gyermekeit vitték fel az Otthonba, akik valóban rászorulnak a támogatásra. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni Tordai Molnár Gizáné urasszonyjal, aki a következőkben vázolja az Otthon szervezését:

A Gyermekebarát Egyesület Napközi Otthona valószínűleg már augusztus elsőjén meg fog nyílni a sok huza-vona után, amely az elhelyezés kérdésében támadt. Most már megállapodás történt, hogy az Otthon a Rhédey kert Árpás fái alatt nyer elhelyezését.

Ida mondek ki a gyermekek tanítónők és óvónők vezetése alatt reggel 7 órakor. Mindenki egy darab kenyert köteles vinni magával (ugyanis nincs az egyesületnek elegendő kenyér utalánya), amelyet reggelire fogyasztanak el. Délben egy fogásos ebédet kapnak, hatenkint háromszor húst, különböző a következő fogások szerepelnek az ételben: gulyás, zöldbab kolbásszal, tejben gríz, kutyoricakása stb. egy-egy darab kenyérral, ussonára szintén kenyeret kapnak.

Napközben tanulni fognak verseket, apró színdarabokat, számolnak, majd szórakoznak, délután kirándulnak és gyógy-növényeket szednek. Kedvező időben az ebédet anyáik szívesen helyiségében fogyasztják el, amelyet a város támogatott az intézmény részére. Az ebédfőzéshez az illetőkhöz Obrincsák-István országos állított fel megfelelő bognácsokat.

A gyermekek este 7 órakor újra sorakoznak és visszatérnek a gyülekezési helyre: a Rítócok Zsigmond utcán iskolába, ahol minden szűz mindéggyik hazatér a szülői házhoz.

Hatósági cipőjavító Nagyváradon.

Lukács főjegyző
megállapodott
az ajánlattevőkkel.

Köztudomású dolog, hogy Lukács Ödön a város érdemes főjegyzője már hosszabb idő óta azon fáradozik, hogy a polgárságot megvidje a cipőjavítások felkésztésével. A főjegyző már kezdetben belátta, hogy csak erélyes hatósági intézkedéssel lehet a cipőjavítást megkezdni és erre egyedüli mód, ha a város hatósági cipőjavító műhelyt állít fel. Ha a város saját költségén állítotna volna fel a hatósági cipőjavítót, úgy a felszerelések több mint felmúllo koronába kerültek volna s így az investációt amortizációja lányegesen megdrágította volna a cipőjavítási munkák árát.

Mivel a gépjárat csak külföldről lehetne beszerezni, és a körülmény bizonytalan időre telik ki a cipőjavító felállításának határ-idojét.

Lapunk keddi szárában ismertették Felföldy Károly és társa cipőgyárának ajánlatát, melyet Lukács Ödön főjegyző már az első értekezletkor igen kedvezőnek ítélt a városra nézve. A cég nyolc napi gondolkodási határidőt adott a városnak és a főjegyző a tegnapi tanácsülésen ismertette azokat az elveket, melyek keretén belül a város hajlandó a hatósági cipőjavító műhely felállítására szerződést kötni a Felföldy Károly és társa céggel. A tanács Lukács főjegyző előterjesztését örömmel vette tudomásul és ebben hozzájárult a szerződés előterjesztés szerinti megkötéséhez.

Tegnap este 6 órakor a hatósági cipőjavító felállításának ügyében a polgármesterhelyettes hivatalában értekezlet volt, amelyen résztvettek Lukács Ödön főjegyző, Szűcs Izó ipariskolai igazgató, Nógrádi Gyula szerkesztő, Felföldy Károly és Bruckner Lajos cipőgyárosok.

Am értekezleten a követkésökben állapodtak meg. Felföldy Károly és Társa átengedi a városnak cipőgyárát a cipőjavító céljára, minden bér, vagy térítés nélkül. A gyárat a cég tulajdonosok vezetik és az üzemeltetést a legszigorúbb hatósági ellenőrzés alá helyezik. A cipőjavítás és talpalás a már ismerttetett minimális árárt lesz elkészítve.

A város a bruttó összeforgalomból öt százalékos részesedést kap a hadiárak javára. A gyár a városi árakban, tanoncotthon és gyermekmenhely részére készített munkák minimális árakból 25 százalékos engedményt ad. Mivel a hatósági cipőjavító a hivatalnak osztály és szegényebb polgárság érdekét kívánja szolgálni, luxus cipőket nem fog gyártani. A városi alkalmazottak részére később új cipőket is fog gyártani a hatósági cipőgyár, melyből a szegényebb osztály utalványra szintén kaphat cipőt. A gyár a helybéli kisiparosokkal fogja készíttetni a

mai nehéz időknek megfelelően fogja készíteni. Ezen munkáikat a szerződésben lesznek fixirozva. A gyár és a főjegyző ezen feltételekben megállapodott és hétfőn már alá fogják írni a szerződést. A hatósági cipőjavító a szerződés aláírása után azonnal megkezdheti üzemét.

HIREK

Dr. Karácsonyi János püspök a Sebes-Körös Társulat új elnöke.

A Sebes-Körös választmányi és ármentesítő társulat az érdekeltek nagy számának jelenlétében tegnap délelőtti közgyűlést tartott Frankó Endre elnök vezetésében. A közgyűlés legfontosabb tárgya volt a Hlatky Endre halálával megüresedett elnöki szék betöltése. Egyhangúlag dr. Karácsonyi János a püspököt választották meg a társulat elnökévé, sőt küldöttség hívták meg a közgyűlésre.

Az új elnököt Frankó Endre meleg szavakkal üdvözölte, mire dr. Karácsonyi János meghatva válaszolt. A Sebes-Körös-höz írták őt — gondolta — nemcsak gyermekkorának és ifjúságának emlékei, hanem első történetéről munkásságán is. A Sebes-Körös vidékének történetét kutató, kezdte meg írói munkáját, kutatva a folyó mentén élt esztendő magyarországi múltját. A jövőre nézve az az óhaja, hogy a társulat tagya a Körös folyót a partjain lakó drék magyar népek otthon helyeit áldástól. Ebben a nemes munkában a társulat mindenkor számíthat csendő munkásságára.

A beszédet a közgyűlés tagjai lelkes eljorzással fogadták s az új elnököt osztatlan szeretettel köszöntötték.

A közgyűlés ezután a folyó ügyeket intézte el; a megüresedett választmányi tag-sági helyre Osváth Pált választották meg.

* A bécsi Kath. Leányegylet estélye. A bécsi Kath. Leányegylet a hó 22-én nagy sikerű műkedvelő előadást tartott Bécs közepi tűzkárosultjai javára. A színrekerült vígjátékban nagy sikerrel szerepelt Rács Manci udélyny Nagyváradról. Előadták az estélyen még dr. Hannig Györgyné 2 felvonásos kiinduló vígjátékát. A nagy sikerű vígjáték szerzője lapunk kíváncsi munkatársa.

* Az anyák védelme. Dr. Ágoston Péter törvényhatósági bizottsági tag beadványt intézett tegnap Nagyvárad városához, amelyben rámutat, hogy Budapesten a rendőrség intézkedéséből az élelmiszerkereslet gátlási helyeken a szoptató anyákat hatósági igazolvány alapján azonnal szolgálatják ki. Felemlíti továbbá, hogy Charlottenburgban nemcsak a szoptató anyák, de az áldott állapothoz levő asszonyok is orvosi igazolvány alapján az élelmiszer üzletekbe beengedést engedélyt nyernek s ezzel nemcsak több kenyert, hanem háromnegyed liter tejet is kapnak. Kéri dr. Ágoston Péter a várost, hogy hasonló eljárást hozzon be Nagyváradon is az anyák és csecsemővédelem érdekében.

* Vasárnap a templomokban. Ma Vasárnap, a székesegyházban és a plebánia templomokban az isteni tisztelések a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtti 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtti negyed 12 órakor esedemise; délután 3 órakor vécsénye, — a várad olasz plebánia templomában: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtti 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtti fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor esedemise, délelőtti 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háborus ájtatosság; — a várad-velencei plebánia templomában: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — A kapucinus atyák templomában: reggel 7 órakor esedemise, délelőtti 10 órakor esedemise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

* Nem lesz takarmányhiány Nagyváradon. A takarmányhiányt az egész ország éri és így fontos közérdek, hogy a takarmány pótlásáról idejében gondoskodva legyen. Lukács Ödön főjegyzőnek volt az eszébe, hogy Nagyváradon állítanak fel. Ez a nagyfontosságú eszme már három héten belül meg is fog valósulni. A Kollner főjegyző már ki is bérleték a takarmánypótlógyár céljára és a szászok két új gépek utána vannak, hogy minél több megkezdhető az üzemeltetés. A gyár a bathavi területén azonban négyezer vagon takarmánypótlót (széles) fog előállítani, melyből háromezer vagonnal már a hadsereg lakott. A fennmaradó ezer vagon takarmánypótlóért már is versenyeznek a vidéki városok, de a gyár ebből első sorban a nagyvárad szűkegletet akarja kielégíteni. A vállalkozó a fennmaradó ezer vagonból cca. 300 vagon a városi közfelhasználásnak ajánlott fel, melyre a város megállapodással, hogy a város jószágirtó gazdáinak legyen, tetszési és szerzési ne maradjanak takarmány nélkül. A múlttakarmány tápértéke az állami állati tápesszer és takarmány-vegyelőállomás véleménye szerint egyelő a szabéval. Az új gyár amerikai méretű lesz, mert eddig nem volt Magyarországon olyan ipartelep, mely hat hónap alatt 4000 vagon éret termelt volna.

* Az új burgonya ára. Tudatom a város közönségével, hogy az Országos Közelítési Hivatal 62788-1917. sz. a rendelkezéssel a korai burgonya legmagasabb árát a további intézkedésig mártarmérsékint 10 koronában állapította meg. Az árban új vidék kivételével, ahol ezen árak a piacokon törvényi átvételre értendők, mindanótt a vevők, illetőleg a hajóállomásokhoz szállított költségei is benne foglalattatnak. Nagyvárad, 1917. évi július hó 23. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* A vasút a Püspökfürdőért. Sokan panaszkodnak amiatt, hogy a vasút kevés kocsit bocsát rendelkezésre a Püspökfürdőbe utazásra. A forgalmi főnökség előzékenyen teljesítette a tulajdonosok megszüntetésére irányuló kérelmet s három kocsival több bonyolítja le ma már a Püspökfürdő megnövekedett forgalmát. Itt említtük meg, hogy Kiss Dávid és társa menetjegy iradáiban kaphatják a Püspökfürdő fürdőjegyeit is, tehát a fürdőjegyeket a vasúti térítijegyekkel együtt ott is meg lehet váltani.

* A Hitelbank terjeszkedése a megyében. A Magyar Általános Hitelbank érdekkörébe tartozó magyar és osztrák „Mundus” hajlított felutorgyárak, melyeknek az országban valamint Ausztriában számos nagy iparüzemük van, megszerezte Erste oesterr. Anstaltgesellschaft zur Erzeugung von Möbeln aus gebogenen Holz Jacob und Josef Kohn 4.000.000 korona alapítókával rendelkező bécsi vállalat tulajdonosi részesedését, míláltal a monarchiában a hajlított felutorgyártás terén az egész termelést dominálja. A társaságnak Bihar megyében kiterjedt erdei vannak. A vállalat normális viszonyok mellett évről-évre 10.000-nél több munkást foglalkoztat a főleg a művészi szempontokra fekteti a gyártásnál a főszínt.

* Scholaster István es. és kir. hadnagy az arany érdem kereszt tulajdonosa megkapta a koronás arany érdem keresztet.

* Sikorült kabaré a Félix-fürdőben. A most a Félix-fürdőben nyaraló bájos budapesti primadonna Lukács Sárka f. hó 26-án lépett fel egy jól sikerült kabaré keretében. Kiváló művészi énekével szívesen elragadta a közönséget, hogy a színpadról leengedni nem akarták. Leszós számokat és műsorszámokat adott elő, majdnem valamennyit megújított. Az est sikerét Fischerné Szalay Stefánia zongora játéka is erősen előmozdította.

* Halálozás. Tegnap már megemlékeztünk Pokarik Endréné szül. Langyel Etelka tragikus haláláról. Temetése ma, vasárnap, július 29-én délután 4 órakor lesz a r. káth. egyház szertartásai szerint az Alsó utcán 5. sz. háztól.

* A városi konyhák állapja. Tudtom a város közönségéről, hogy a Szatmárvizky utcai városi konyha helyi állapja a következő: vasárnap: paradicsomleves, borjucsemege, babfőzelék, sütemény, hétfő: komócsyagléves, sültzöldség, tótkáposzta, krumplilángos, kedd: marhahúsleves, főttbúza, karalábé főzelék, lekváros patkó, szerda: fohagyomleves, savanyutüdő, turóelastás, csütörtök: lebb nosleves, tótkáposzta, borjucsemege, péntek: bableves, hurta, olaszkáposzta, szilvágombóc.

A Körös utcai városi konyha állapja pedig a következő: vasárnap: paradicsomleves, tótkáposzta, borjucsemege, hétfő: marhahúsleves, káposztafőzelék, marhahúsleves, kedd: lebb nosleves, zöldbabfőzelék, borjucsemege, szerda: karalábéleves, savanyutüdő, csütörtök: reszelt tésztalesves, töltött paprika, péntek: zöldbableves, mátkalaska, szombat: gerslileves, káposztafőzelék, sertésfőzelék. Nagyvárád, 1917. július 28-án. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

* Feihívás a cipész és csizmadia iparosokhoz. Mielőtt a cipész és csizmadia iparos urakat felkérjük, kik ragasztott talpat igényelnek, hogy testületünk hivatalába kedden délután 12 óráig eszen igényüket jelentik be. Tisztelettel: az Ipari testület elnöke.

* Püspöktördő! A nagy melegben hűsítő hatással van mindenre, mikor ezt a bővös szót hallja: Püspöktördő! Csodás erők s ligetek várják a sőtőt, aki a társaságot szeret, van módja benne, hiszen a szálhodák zsufoltak, sok az előkelő, intelligens vendég s mégis van kitérő kenyha, jó kosat, hiszen Komzsik Alajosnál ügyel fel a konyhára, s az ellátás a legjobb. Aki társadál akar a szabadban, napoztat is tartat a pompás uszodában, Komzsik Alajos az ismeri bőrlő munkája, isléss, tépintata és gondossága paradicsommal varázolta ezt a kitérő gyógyfürdőt. A vonatok rendezése közlekedésnek s nincs hiúsultság a kocsikban. Így s m jön a lármások serege.

* Ujsághordónöket felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

* A ki férfinag és lábravalóvarrást vállal, jelentkezzen Oláry I. ösnél.

* 140-es cukorka, csokoládé áru, likörök, konyak, törköly, szilvium, seprő, rumok, borok, gyümölcsök (1/2 klgr. üvegekben) nagyban és kicsinyben kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

* A harmadik háborus év dacára Nagyvárád kereskedelme és ipara élnék fejlődést mutat, mert sűrű egymásutánban talapszának le nálunk elsősorú külföldön képzett szakiparosok mint Lechner József szűcsmester ki aug. 1-én Rimanóczy u 2 szám alatt Kolorsváry palotában nyitja meg szűcs üzletét, hol modern iparüzemek gazdag felszerelésével és nagyválasztéku szűcsmesteri különlegességeivel valamint nagy szaktudásával bizton reméljük, hogy a nagyváradi urak körök bizalmát és megelégedését gyorsan kifogja vivni magának.

* Butorozott szobák rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. (Zöldfa-épület.)

* Több darab föld a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r. k. Nagyvárád, Bömer tér.

* Kiadó Rimanóczy utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely iradáhségi célokra is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értékelni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárban, Teleki utca.

* 10 butorozott utcai szoba A Zöldfa-épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 korona, két ágyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14-00.

* Egy óra és szobakezelő a Fekete Sas épület iradáhsában felvételik. Jelentkezhetni délután.

A gabonaneműek maximális árai.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. minisztérium 2638-1917. M. E. számú rendelkezéssel 1917. évi termésből eredő búza, rozs, kényszeres, árpa, zab, és köles legmagasabb árait a következőkben állapította meg:

A búza ára mássáknál augusztus 31-ig prémiummal együtt 49 kor. 50 fill. Vető szeptember 31-től november 1-ig 47 korona 50 fillér, november 1-től levonás után 44 kor. 50 f.

A rozs és a kényszeres legmagasabb ára mássáknál augusztus 31-ig prémiummal együtt 47 kor. 50 fill. Aug. 31-től nov. 1-ig alapár 45 kor. 50 f. Nov. 1-től levonás után 42 kor. 50 f.

Az árpa legmagasabb ára mássáknál 46 korona, zab mássáknál 44 kor., köles 46 korona.

A megállapított ár a búzánál kétpercentnél nem több, idegen keverékek tartalmazó hektoliterenként 76 kg. mos sulyminőségű egészséges rostált búzára, a rozsnál kétpercentnél nem több idegen keverékek tartalmazó hektoliterenként 71 kg. mos sulyminőségű egészséges rostált rozsrá, az árpánál kétpercentnél nem több idegen keverékek tartalmazó 64 kg. mos sulyminőségű egészséges rostált árpára, zabnál és kölesnél sulyminőségre való tekintet nélkül egészséges rostált zabra és száraz egészséges kölesre vonatkozik.

Amennyiben a búza hektoliterének sulya 2 százaléknál nem több idegen keverék mellett 76 kg.-nál nagyobb, a megállapított

legmagasabb ár a hektoliter sulykülömbözésnek minden teljes kg. ja után 78 kg. ig bezárólag 20 fillérral további 3 kgram sulykülömbözést, azaz 81 kg. ig 15 fillérral emelkedik.

Amennyiben a búza hektoliterjének sulya 2 percentsnál nem több idegen keverék mellett 76 kg. nál kisebb a megállapított legmagasabb ár a hektoliter sulykülömbözésnek minden megkezdett kg. ja után 78 kg. ig bezárólag 20 fillérral, azontul minden további kg.-nál 71 kg.-ig 30 fillérral csökken.

Ha a búza 2 percentsnál több idegen keveréket tartalmaz a keveréknek minden megkezdett egy egy percents többlete után a megállapított legmagasabb árból 100 kg.-ként 25 fillért le kell vonni.

Amennyiben a rozs hektoliterjének sulya 2 percentsnál nem több idegen keverék mellett 71 kg.-nál nagyobb a megállapított ár a hektoliter sulykülömbözésnek minden megkezdett kg. ja után, illetve abban az esetben ha a rozs suly minősége 71 kg.-nál kisebb, mind a megkezdett kg. ja után, de mindkét esetben legfeljebb 3 kg. sulykülömbözéig 15 fillérral emelkedik, illetőleg csökken.

Ha az árpa két percentsnál több idegen keveréket tartalmaz a keveréknek minden megkezdett egy egy százaléktöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kg.-ként 20 fillért le kell vonni.

A megállapított alapárakon felül az 1917. augusztus 31-éig tényleg elcsépeit, a H. dírtarmény Részvénytársaságnak eladott és általa tényleg átvett — tehát akár az elszállított, akár esetleg rendkívüli okokból a Haditarmény Rt. beszállításával az eladónál megörökös véseit visszahagyott búza, kényszeres és rozskényszeres után a termelőknek méterméssáknál a jegyzékben feltüntetett két korona szállítási prémiumra van igényük.

Visszont az alapárakból méterméssáknál a jegyzékben már feltüntetett 3 korona levonásának van helye azon búza, kényszeres és rozskényszeres után, amelyeket a term. ölk. 1917. november 1-én után jelentenek be az átvett bizottságnak illetve a Haditarmény Részvénytársaságnak eladásra, illetve átvételre.

Azoknak a termelőknek, akik az Országos Közelismerési Hivatalnál igazolják, hogy búza, rozs és kényszeres termésüket a csépléshez szükséges szék hiánya miatt nem voltak képesek 1917. november 1-ig elcsépeitni, illetőleg a Haditarmény Részvénytársaságnak átadni, az Országos Közelismerési Hivatal engedelmével a Haditarmény Részvénytársaság az alapárak költsége megtérítendő.

Nincs helye a 3 korona levonásának oly igazolt keverékek átvételre esésében, amelyek a term. ölk. 1917. november 1. után váltak feleslegessé, például konvenció, vetőmag.

Árpa, zab és kölesre nézve sem szállítási prémiumnak, sem a fenti levonásnak nincs helye.

Az 1917. évi termésű bizsáról, rozsról, kényszeresről, árpáról, zabról vagy kölesről a jelen rendelkezéssel megállapított legmagasabb árnál magasabb ár vagy a legmagasabb áron felül, ha a jelen rendelet szerint föl nem számítható birtokoson meliék szolgálástást követel, elfogad, igényel, vagy adat, a maga vagy harmadik személy javára, ugyancsak az is, aki a jelen rendelet ellenére ily terményekért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árt, vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható, bármilyen mellékszolgáltatást ígér, vagy so gáltat az eladó, vagy harmadik személy részére az, amennyiben eszlekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elcsépeitással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Nagyvárád, 1917. július 27.

Lukács Odón s. k.
polgármesterhelyettes.

VIGADO
mozgó-
színház

Vasárnap
Elhagyatva
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

URANIA
mozgó-
színház

Vasárnap, hétfőn
Az éjszaka gyermekei
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Vasárnap, hétfőn
A hamis ezresek
deklarációs dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.
...

HETI ÁRJEGYZÉK:

II.
1/4

VI.
1

Befőttes és uborkás üvegek
megérkeztek
minden kivitel és nagyságban
Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből . . .	26
Borospohár finom csiszolt üvegből . . .	22
Söröspohár finom csiszolt üvegből . . .	30
Vizeskanca finom csiszolt üvegből . . .	2
Borospalack finom csiszolt üvegből . . .	2
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből . . .	2
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . . .	2
Gyümölcsálló finom csiszolt üvegből . . .	3
Befőttestől fogóval finom csiszolt üvegből . . .	8
Vizeskészlet színes finom aranyozással . . .	5
Boroskészlet színes finom aranyozással . . .	4
Söröskészlet színes finom aranyozással . . .	4
Likörkészlet színes finom aranyozással . . .	4
Tésztákészlet finom majolika színezéssel . . .	5
Kávékészlet színes finom aranyozással . . .	10
Téskészlet színes finom aranyozással . . .	10
Mocskészlet színes finom aranyozással . . .	10
Mosókészlet színes finom aranyozással . . .	12
Fédkészlet színes finom aranyozással . . .	40

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók
minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánáruk.
Répkerepezés művészies
kivitelben. **Ablaküvegezés!**

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Ruhák, férfi öltönyök,
felöltők, festése és tisztítása. Füg-
göny, kézimunka, kelengye no-
műek tisztítása. Fekete festés első-
rendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógépgyárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—19.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta
kapható

métermázsánsként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Guszláv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Vas és rézágak

afrikai és lőszormatracok,
amerikai és sőtorny-
ágybetétek: összehajtott
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Szálkai kertgazdaságunk-
ban Rulikovszky temető
mellett minden délután
2—6 óra között eladunk
kis és nagy mennyiségben:

paradicsom 1 kg.	2.40 K
hüvelyes bab 1 kg.	2.40 "
uborka 1 db.	10—20 fill.
" 1 kg.	1.— "
nyáriképoszta 1 db.	—80 "
" 1 kg.	1.60 "

100 koronán felüli vételt házhoz
küldünk.

Telefon délelőtt 9—12 óra közt
helybeli 27 szám.

ISZÁK LIDIA

Elsőrendű
szószalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház
művésznőinek egye-
dültségi titkosa.
Tisztítások és átala-
kítások elvállalása.
Fűzők méretük után a
leg rövidebb idő alatt
elkészítetnek.

Új férfi és női szabó üzlet nyílt
Nagy Sándor-utca 4. sz. alatt

Értesítem a t. közönséget, hogy 8 évi
Berlínben a legelső alkalommal szerzett
nagy tapasztalattal a berlini Hirsch-
feld szabószati oklevelemmel hazatérve a
nagyváradai közönség kegyelmére egy mo-
dern férfi és női szabó üzletet létesítettem.
Elvállalok a legutolsó divatszerű férfi
és női ruhákat, kosztümöket, kabátokat
továbbá átalakítás és javításokat. Leve-
lezők megvárva várhatóak megérkeznek.

Szíves pártfogást kér
Szücs László
ferfi és női szabósz.

Tanuló felvétetik!

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévvíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszárban, napfürdő, hernokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérleje.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
 vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerék-
 párok, ellenőrző kasszák és
 gramafonok szakszerű javítása
 és állandó jókarban tartása.
 Bronzműves, lakatos és mű-
 szerész munkák elfogadtatnak.

Papirhulladékot

kiselejtezett irodai nyom-
 tatványokat, elhasznált
 könyveket, könyvtáblákat,
 magas napi áron megvesz
 Feldstrick Kálmán könyv-
 kötészete Rákóczi-ut, Mos-
 kovits-palota.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
 Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
 és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
 kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
 kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
 izletes házikenyér. Felvágott
 fa házhoz szállítva. Élelmi
 cikkek. Naponta friss vaj,
 remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Püspökfürdő ind.	10 59	3 29	8 00	9 29
Rontó >	11 04	3 34	8 16	9 34
V.-Velece >	11 21	3 47	8 33	9 46
Nagyvárad érk.	11 31	3 57	8 43	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	10 26	2 56	5 16	8 57
Félix-fürdő érk.	10 33	3 03	5 23	9 04

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. u.	d. u.	este
Félix-fürdő ind.	10 39	3 10	7 59	9 10
Rontó >	10 46	3 17	8 06	9 17
V.-Velece >	10 59	3 30	8 22	9 33
Nagyvárad érk.	11 09	3 40	8 32	9 40

*-gal megjelölt vonatok csak vasárnap és ünnep-
 napokon közlekednek.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet
 könyvecskékre és
 folyószámlára s azt elő-
 nyösen kamatoztatja.
 Leszámitol váltókat.
 Engedélyez előnyös felté-
 telek mellett jelzálog-
 kölcsönöket törleszté-
 sekre. Előleget ad érték-
 papirokra.

Fekete-Györösön Tenke
 mellett 134 kishold föld
 tanyával és belsőséggel,
 melyen szép és megfelelő
 lakás van, szabad kézből
 eladó.

Értékesíthető Nagyváradon az
 Általános Takarékpénztárnál.

Vízvezeték és mű-
 bádogos munkákat
 készít, javításokat
 jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter
 számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
 Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BANYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő.
 Telefonszám 14-55.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélből, hidegtől
kifúj

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak Teljesen értelmetlen készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

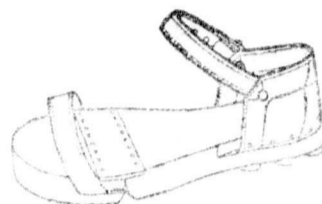
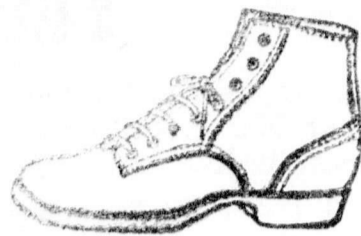
Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:
24-25, 26-28, 29-31, 32-35,
4-—, 4-10, 4-40, 4-90,
36-37, 38-40, 41-43, 44-46,
5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefontszám 4-63.

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsi-ülés, lábvédők és szerszámlakok raktára.

A mezőtelegdi 96 számú telek-könyvi betétben foglalt a piac-téren legszebb helyen fekvő több szobából álló 77. sz. s. ház, udvar, gazdasági udvar és megfelelő gazdasági épületek és a hozzátartozó kert szonai

eladó.

Értekezhetni: Dr. Kiss Döme nagyváradai ügyvédirodájában.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatunk. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyseletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.